

Niesol *naše bolesti*

Veľa ľudí si nevedomuje, že centrom kresťanskej viery je osoba ukrižovaného a vzkrieseného Krista. Kresťanstvo nie je vo svojej podstate súborom ideí, kultúrou, radom zvykov alebo morálnych postojov, ale je to osobný vzťah s Ježišom

Kristom. Božia Prozreteľnosť ako pomôcku k priamemu a osobnému spojeniu so Spasiteľom zachovala pre nás desivý obraz jeho utrpenia a smrti. Je odtlačený na pohrebnom plátne, ktoré môžeme pokladať za ďalšie evanjelium, napísané nie atramentom, lež krvou vyliatou pre našu spásu.

Môžeme ostať ľahostajní k tomuto neobyčajnému svedectvu Kristovho utrpenia, smrti a zmŕtvychvstania? Turínske plátno zobrazuje veľkosť utrpenia, ktoré náš Pán podstúpil. A to všetko z lásky k nám, aby nás vyslobodil z moci diabla, od hriechu a smrti.

„Toto vzácne Ježišovo pohrebné rúcho – povedal Svätý Otec Ján Pavol II. – nám môže pomôcť lepšie pochopiť tajomstvo Synovej lásky k nám. Keď stojím pred týmto výrečným a šokujúcim obrazom neopísateľného utrpenia, chcem ďakovať Bohu za jeho výnimočný dar, dar, ktorý nemôže prehliadnuť ani jeden kresťan túžiaci nasledovať Krista... Plátno nám dáva možnosť objaviť tajomstvo utrpenia posväteného obetou Ježiša Krista, utrpenia, ktoré sa stalo zdrojom spásy celého ľudstva“ (Turín, 24. máj 1998).

Na plátne vidieť tvár

Uvalili naňho hrozné utrpenie

Vedecký výskum plátna potvrdzuje, že je na ňom odtlačok dospelého muža približne 1,80m vysokého, pevnej svalnatej postavy s dlhými vlasmi, bradou a peknými semitskými črtami. Muža hrozne týrali, bičovali ho, vložili naňho trňovú korunu a ukrižovali ho. Na jeho tele našli takmer šesťsto rán. No obraz jeho mŕtveho tela nenesie žiadne stopy rozkladu. Tieto údaje sa zhodujú s opismi v evanjeliách a navyše obsahujú množstvo ďalších dôležitých detailov. Predovšetkým plátno zreteľne a priamo ukazuje, do akej miery trpel Kristus – „do krajnosti“ (Jn 13, 1) – z lásky k nám.

Ježišova tvár

Napriek hroznej fyzickej a duchovnej bolesti je obraz Ježišovej tváre na plátne pozoruhodný svojou neprekonateľnou krásou a vyrovnanosťou. Ukazuje nesmiernosť utrpenia na kríži, ktoré mohol zniesť iba niekto, kto si bol vedomý, že utrpením a smrťou dosiahne úplné víťazstvo nad smrťou.

Tvár na plátne svedčí o trýznení, ktoré Ježiš podstúpil. Vidieť na nej ranu spôsobenú palicou, ktorá vedie cez nos a pravé líce. Okrem toho na očných viečkach a obočí sú odreniny, opuchlina na pravom jarmovom oblúku, stopy krvácania z nosdier, pomliaždeniny a zlomený nos, pora-

nenia kože na temene hlavy spôsobené vytrhnutím vlasov. Ako čítame v evanjeliu: „Bili ho trstinou po hlave, pľuli naňho, kľakali pred ním a klaňali sa mu“ (Mk 15, 19) a „bili ho po tvári“ (Jn 19, 3).

Nasadili mu trňovú korunu

Vojaci „uplietli z trnia korunu, položili mu ju na hlavu“ (Jn 19, 2). Toto týranie uplatnili výhradne na Ježišovi. Nijaký historický prameň neuvádza tento druh mučenia pred ukrižovaním. Na lebke vidieť početné krvavé škrvny, ktoré vytvorili pozitívny, akoby fotografický obraz. Vznikli z krvácania ciev na hlave, ktoré prepichli ostne. Trňová koruna mala tvar čiapky a pokrývala celú hornú časť hlavy. Lekári našli 13 rán od trňov na čele a 20 na zadnej časti hlavy, no celkovo ich mohlo byť okolo 50. Vzhľadom k sieti ciev a nervov na temene hlavy trňová koruna musela spôsobovať obrovskú bolesť a krvácanie. „Keď zoberieme do úvahy – poznamenal L. Coppini, riaditeľ Inštitútu anatómie na Boloňskej univerzite – že v tkanive na temene hlavy je na centimeter štvorcový viac než 140 bodov citlivých na bolesť, môžeme si predstaviť, aká musela byť neznesiteľná jeho bolesť.“ Vedecké skúmanie potvrdilo, že stopy krvi na plátne sú v súlade s anatómiou ciev ľudskej hlavy. Je to ďalší dôkaz podporujúci pravosť Turínskeho plátna, pretože do roku 1593 nebol známy alebo aspoň opísaný ľudský cievny systém.

Bičovali ho

Ježiš pretrpel ukrutné bičovanie. Telo na plátne všade nesie stopy rán po rímskom biči, nazývanom flagrum. Rany na zadku znamenajú, že Ježiš bol pri bičovaní nahý. Bičovanie bolo hrozným trestom, často sa končilo smrťou. Bič pozostával z troch dosť dlhých remienkov s kovovým hrotom na konci. Pri bičovaní vytrhávali kúsky mäsa. Našli 120 rán spôsobených bičom. Obvykle bičovali iba tých, ktorí neboli odsúdení na trest smrti. Takto potrestaní mohli byť potom oslobodení. Pôvodne chcel dať Pilát Ježiša iba zbičovať. Povedal: „Potrescem ho teda a prepustím“ (Lk 23, 16). To vysvetľuje tvrdosť, s ktorou bičovali Ježiša. Vojaci sa domnievali, že je to jediný trest, ktorý mu vymerali. Boli dvaja. Vojak na pravej strane bol vyšší a krutejší pri plnení si svojej povinnosti. Ježiš stál troška naklonený s rukami priviazanými k stĺpu. Prúžky

biča sa obtáčali okolo jeho tela, zasahovali prednú časť, hrud', brucho, holene a stehná.

Niesol kríž

Podľa rán na pleciah odtlačených na Turínskom plátne sa bádatelia zhodujú v tom, že Ježiš niesol vodorovný trám kríža, ktorý volali patibulum, a že mal k nemu priviazané ruky. Prevláda presvedčenie, že patibulum bolo asi 1,8 m dlhé a vážilo asi 30 kg. Ježiš bol po bičovaní úplne vyčerpaný a s veľkými ťažkosťami kráčal na miesto ukrižovania. Musel prejsť okolo 500 m. Niekoľkokrát spadol na tvár, pričom si na kamennej ceste silno udrhel kolená. Vedci objavili rozsiahle odreniny na nose (na jeho špičke našli čiastočky pôdy a kameňa zmiešané s krvou), tak isto na kolenách, zvlášť na pravom. Keď už Ježiš nevládal niesť kríž, stotník prinútil Šimona z Cyrény, aby ho niesol za ním (Lk 23, 26).

Ukrižovanie

Smrť ukrižovaním bola najkrutejším a najpotupnejším trestom, ktorý vykonávali za Ježišových čias. Plátno jasne ukazuje na zápästiach rany po klincoch. Odtlačok nôh svedčí o tom, že boli pribité jedným klincom na zvislý trám kríža. Kliniec prerazil priehlavkovú kosť. Ľavá noha bola preložená cez pravú.

Ruky boli pribité na kríž cez zápästia, nie cez dlane, lebo váha tela bola príliš veľká na to, aby ju dlane udržali. Ak by klince vrazili do dlaní, mohli by ich pretrhnúť a telo by sa uvoľnilo. Klince viedli v mieste, ktoré sa volá „destot point“, medzi kosťami zápästia. V tejto časti tela

Stopy krvi z prebodnutého srdca

foto: Monolith Films

sa nenachádzajú nijaké dôležité cievy. Ako však poznamenáva Dr. P. Barbet, nachádza sa tu nerv, ktorý ovláda pohyby palca a tiež signalizuje bolesť. Bolesť spôsobená prebodnutím v tomto mieste je ukrutná, ale nie neznesiteľná. Na druhej strane však trpiaci môže stratiť vedomie.

Na plátne vidieť dva potôčiky krvi na ľavom zápästí. Ich analýza umožnila vedcom zrekonštruovať polohu Ježišových rúk na vodorovnom tráme kríža. Ježiš visel na kríži so zápästiami nad úrovňou pliec a pravidelne sa usiloval nadvihnúť telo, aby sa nadýchol. Vtedy sa uhol, ktorý zvierali ruky vzhľadom k vertikále, zväčšil v rozsahu desiatich stupňov. Keď opäť spustil telo, uhol sa vrátil do svojho normálu 55 stupňov. Tak sa aspoň na oka-

fot. Monolith Films

mih zmenila poloha jeho tela a mohol dýchať, potom ho však bolesť a vyčerpanosť prinútili znovu spustiť telo. Toto opakované zdvíhanie a spúšťanie tela na prebodnutých rukách a nohách pokračovalo asi 3 hodiny a spôsobovalo mu neopísateľnú bolesť. Bolo čoraz častejšie, až kým ho napokon premošlo úplné vyčerpanie a smrť.

Ruptúra srdca

Rana v Ježišom pravom boku bola široká asi 1,2 cm a 4,4 cm dlhá. Analýza rany spolu so stopami veľkého krvácania a tekutého sekrétu nahromadeného v hrudnej dutine umožnila vedcom určiť príčinu smrti ako roztrhnutie srdca následkom jeho zástavy. Toto mohlo následne vyvolať masívne krvácanie do osrdcovníka, odtiaľ do pľúc a zapríčinilo hemoperikardiu. Náhla ruptúra osrdcovníka v dôsledku veľkého nahromadenia krvi malo za následok paralyzujúcu bolesť v oblasti sternu. Ježiš náhle vykrikoval a zomrel. „Ježiš však znova zvolal mocným hlasom a vydýchol dušu“ (Mt 27, 50). Náhla smrť pri plnom vedomí a extrémnom vyčerpaní obvykle urýchlí stuhnutie tela (rigor mortis). Práve preto sa telo odtlačené na plátne javí také stuhnuté.

Spasiteľovo prebodnuté srdce

Krátko po Ježišovej smrti sa krv v perikardiu rozdelila na krvnú zrazeninu (hromadila sa v dolnej časti hrudnej dutiny)

a krvnú plazmu (zostávala v hornej časti). Keď stotník kopijou prebodol Ježišov bok, vytekali obe tekutiny, najprv krvná zrazenina, potom plazma, to jest „krv a voda“, ako opisuje Ján (19, 34).

Spasiteľovo prebodnuté srdce je symbolom nesmiernej Božej lásky k nám. Tým, že sa Ježiš stal naozajstným človekom, rozhodol sa „zbaviť sa všetkého“ a prijať ozajstnú ľudskú smrť spolu s bremenom našich hriechov. Hoci bol nevinný, nepoznal nijaký hriech, Boh-Človek zakúsil vo chvíli svojho utrpenia a smrti celú veľkosť utrpenia zapríčineného hriechom. „Vskutku on niesol naše choroby a našimi bôľmi sa on obťažil, no my sme ho pokladali za zbitého, strestaného Bohom a pokoreného“ (Iz 53, 4–5).

Týmto Ježiš prejavil úplnú poslušnosť Otcovi. A tak zvíťazil nad každým hriechom i samotnou smrťou. Jeho utrpenie vyvrcholilo v agónii na kríži, keď zvolal: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ (Mt 27, 46). To bol ten moment, keď jeho utrpenie prekročilo hranice ničivej moci hriechu a Ježiš nad ním zvíťazil nevyčerpatelňou synovskou láskou a poslušnosťou Otcovej vôle.

Plátno nám pomáha objaviť tajomstvo utrpenia posväteného Ježišovou obetou. Ako podotkol Ján Pavol II. v Turíne, táto obeta je prameňom spásy celého ľudstva. Pohrebné rúcho je tiež obrazom Božej lásky a ľudského hriechu. Zaväzuje nás to hľadať najhlbšie dôvody Kristovej vykúpiteľskej smrti. Svedectvo bezmedzného utrpenia nielenže zhmotňuje lásku toho, ktorý „tak miloval svet, že dal svojho jednorodného Syna“ (Jn 3, 16), ale tiež poukazuje na jej rozsah. Pri pohľade na také veľké utrpenie veriaci nemôže iné, iba zvolať: „Pane, nemohol si ma viac milovať.“ Ani si nemôže neuvedomiť, že hriech – hriechy každého z nás – sú príčinou tohto utrpenia.

Plátno nás všetkých vyzýva, aby sme si vryli obraz Božej lásky do svojho srdca a vykorenili z nich hrozný hriech. Rozjímanie o Ježišom umučenom tele pomáha modernému človeku oslobodiť sa od povrchnosti a sebecka, ktoré tak často ovplyvňujú jeho názory na lásku a hriech. V nemom poslanstve plátna môžeme počuť ozvenu Božích slov a storočia starú skúsenosť kresťanstva: Verte v Božiu lásku, najvzácnejší poklad ponúknutý ľudstvu; majte sa na pozore pred hriechom, najväčším nebezpečenstvom pre ľudský život (Turín, 24 máj 1998). ■

fot. Monolith Films